

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Zmieniony wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywę 2009/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i uchylającą dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady”

[COM(2017) 637 final]

(2018/C 227/08)

Sprawozdawcy: **Christophe LEFÈVRE**

Jorge PEGADO LIZ

Lech PILAWSKI

Wniosek o konsultację	Rada Europejska, 17.11.2017 Parlament Europejski, 13.11.2017
Podstawa prawna	Art. 114 i 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia na sesji plenarnej	15.2.2018
Sesja plenarna nr	532
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	160/5/13

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Różnice w prawie umów między poszczególnymi państwami członkowskimi nie zachęcają konsumentów do zakupów w innych państwach UE.

1.2. Z drugiej strony zaufanie przedsiębiorców do sprzedaży transgranicznej wciąż się nie poprawia. Według ostatniego ogólnounijnego badania 58 % wszystkich detalistów z UE twierdzi, że czuje się pewnie, prowadząc sprzedaż przez internet; jednak tylko 28 % czuje się pewnie, prowadząc sprzedaż przez internet do innych państw UE⁽¹⁾.

1.3. Stanowiska przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na temat wniosków przedłożonych przez Komisję w 2015 r.⁽²⁾ w odniesieniu do internetowej sprzedaży towarów i sprzedaży przy fizycznej obecności stron pokazały, że – jak to już ujął EKES w swojej opinii na temat tych wniosków⁽³⁾ – przepisy mające zastosowanie do sprzedaży towarów powinny być takie same niezależnie od kanału sprzedaży.

1.4. EKES z zadowoleniem przyjmuje więc poszerzenie zakresu omawianego zmienionego wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet, tak aby objąć nim sprzedaż przy fizycznej obecności stron.

1.5. EKES wzywa jednak Komisję do uwzględnienia we wniosku pewnych zaleceń, w tym:

a) wniosek nie powinien prowadzić do ograniczenia okresu gwarancji w niektórych państwach członkowskich ani do tworzenia hierarchii praw;

⁽¹⁾ Zgodnie z analizą przeprowadzoną w ramach kontroli sprawności prawa konsumenckiego i marketingowego w UE, 46 % detalistów korzystających z kanałów sprzedaży na odległość jest zdania, że koszty związane z przestrzeganiem różnych zasad ochrony konsumentów i prawa umów stanowią poważną przeszkodę w sprzedaży transgranicznej. Zdaniem 72 % konsumentów różnice w prawach konsumentów w przypadku produktów wadliwych mają bardzo istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o zakupie w innym kraju UE, w fizycznej obecności.

⁽²⁾ COM(2015) 634 final i COM(2015) 635 final.

⁽³⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 57.

- b) odstąpienie od bezwzględnie wiążącego charakteru dyrektywy w drodze zwykłego porozumienia między umawiającymi się stronami powinno być możliwe jedynie wówczas, gdy takie porozumienie gwarantuje autonomię i skuteczną ochronę konsumentów;
- c) wniosek powinien umożliwiać konsumentom bezpośrednie występowanie jako strona postępowania sądowego przeciwko producentowi;
- d) do przepisów dyrektywy należy włączyć kryterium trwałości (kwestia zapasów części zamiennych);
- e) wniosek powinien zawierać przepisy dotyczące przedłużenia gwarancji związanego z okresem niedostępności produktu podczas naprawy lub niedostępności usług;
- f) wniosek powinien dokładniej określać zasady dotyczące bezpieczeństwa platform płatniczych lub współodpowiedzialności platform zakupowych (Marketplace) w przypadku oszustwa lub realizacji gwarancji;
- g) producent i sprzedawca powinni być współodpowiedzialni w przypadku, gdy konsument wybiera naprawę lub wymianę towaru, bez uszczerbku dla przewidzianego już w art. 16 prawa regresu i z zastrzeżeniem wezwania skierowanego uprzednio do sprzedawcy;
- h) należy jaśniej określić powiązanie między przepisami dotyczącymi terminu 14 dni na zwrot towarów i na zwrot pieniędzy.

1.6. Wreszcie, EKES zwraca się do Komisji o uwzględnienie uwag zawartych w niniejszej opinii.

2. Przedmiot i historia zmienionego wniosku dotyczącego dyrektywy

2.1. Przedmiot zmienionego wniosku dotyczącego dyrektywy

2.1.1. Celem zmienionego wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁴⁾ jest poszerzenie zakresu wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów zawieranych przez internet lub w inny sposób na odległość, tak aby objąć nim również sprzedaż przy fizycznej obecności stron.

2.1.2. Powinien on zatem ułatwić szybkie postępy w dziedzinie, która jest głównym elementem strategii jednolitego rynku, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z czerwca 2016 r.

2.1.3. Zmieniony wniosek ma zastosowanie do wszystkich rodzajów sprzedaży, a zatem skuteczniej zmierza do osiągnięcia tego samego celu co poprzednie wnioski⁽⁵⁾: zawiera odpowiedź na niepewność i negatywne skutki wynikające z krajowych różnic w prawie umów.

2.1.4. Zmieniony wniosek uzupełnia szereg obowiązujących już w UE aktów prawnych o charakterze horyzontalnym lub sektorowym⁽⁶⁾, a także omawianych obecnie wniosków ustawodawczych, i jest z nimi zgodny.

2.2. Krótkie streszczenie uprzednich wniosków dotyczących dyrektyw⁽⁷⁾

2.2.1. W swoich poprzednich wnioskach Komisja uzasadniała decyzję o przyjęciu dwóch instrumentów legislacyjnych, twierdząc, że specyfika treści cyfrowych wymaga odmiennych zasad od tych mających zastosowanie do innych produktów.

2.2.2. Dzięki tym dwóm wnioskom Komisja miała zamiar osiągnąć pięć celów:

- a) zmniejszenie kosztów wynikających z różnic między umowami;
- b) pewność prawa dla przedsiębiorstw;

⁽⁴⁾ COM(2015) 635 final.

⁽⁵⁾ COM(2015) 634 final i COM(2015) 635 final. Opinia EKES-u (Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 57).

⁽⁶⁾ Zob. w szczególności dyrektywa 2011/83/UE oraz rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 i (WE) nr 593/2008.

⁽⁷⁾ COM(2015) 634 final i COM(2015) 635 final.

- c) wspieranie transgranicznych zakupów przez internet w UE;
- d) zmniejszenie szkód poniesionych w wyniku zakupu wadliwych treści cyfrowych;
- e) ogólna równowaga między interesami konsumentów i przedsiębiorstw oraz poprawa życia codziennego.

2.2.3. Zdaniem Komisji jej wnioski stworzyłyby odpowiednią równowagę między wysokim poziomem ochrony konsumentów w UE a znacznie większymi możliwościami prowadzenia działalności gospodarczej.

2.3. *Opinia EKES-u w sprawie początkowych wniosków* ⁽⁸⁾

2.3.1. W swojej opinii z 27 kwietnia 2016 r. EKES skrytykował decyzję o przedłożeniu dwóch dyrektyw zamiast jednej; w ten sposób Komisja ustanawiała odmienne traktowanie sprzedaży towarów w internecie i poza nim, powodując brak czytelności dla konsumentów i przedsiębiorców w zakresie transpozycji do prawa krajowego.

2.3.2. Zwrócił też uwagę na brak odpowiedzi na szereg kwestii, które jego zdaniem koniecznie należało zharmonizować: zdolność nieletnich do zawierania umów w środowisku cyfrowym, definicja kategorii nieuczciwych warunków umów specyficznych dla umów zawieranych w internecie, które nie zostały przewidziane w dyrektywie 93/13/EWG, nowa praktyka korzystania z przycisku „zapłać teraz” (*pay now*) oraz włączenie standardowej klauzuli dotyczącej współregulacji.

2.3.3. EKES zwracał wreszcie uwagę, że w swych opiniach na temat praw konsumentów w środowisku cyfrowym stale utrzymywał ogólne założenie, zgodnie z którym prawa uznawane podczas sprzedaży przy fizycznej obecności stron powinny być spójne z kontekstem sprzedaży w internecie lub na odległość bez względu na rodzaj transakcji cyfrowych. Celem zawsze powinno być wzmocnienie a nie osłabienie tych praw.

2.3.4. Stanowiska Parlamentu Europejskiego i Rady wyrażone podczas omawiania przedmiotowych wniosków potwierdziły stanowisko EKES-u w odniesieniu do konieczności uniknięcia rozdrobnienia prawnego.

3. Uwagi ogólne

3.1. Zmieniony wniosek Komisji zawiera szereg propozycji i rozwiązań, które są spójne z wcześniejszymi stanowiskami EKES-u, jak na przykład wspomniany wyżej jednolity system sprzedaży towarów w internecie i poza nim.

3.2. Komitet zgadza się także z innymi zmianami wprowadzanymi nowym wnioskiem. Dotyczy to w szczególności:

- a) art. 2 – wprowadzenie pojęcia „producent” i wyjaśnienie dotyczące „nieodpłatnej” wymiany towaru;
- b) art. 8 – ustanowienie okresu domniemania braku zgodności równego okresowi gwarancji, ponieważ w przeciwnej sytuacji ograniczono by w praktyce okres gwarancji prawnej ze względu na to, że konsument w większości przypadków nie ma możliwości udowodnienia niezgodności towaru;
- c) wielu ulepszeń i wyjaśnień dotyczących użytej terminologii prawnej.

3.3. Z drugiej strony EKES uważa, że przewidziana w art. 18 wniosku możliwość odstąpienia od bezwzględnie wiążącego charakteru dyrektywy w drodze zwykłego porozumienia między umawiającymi się stronami powinna istnieć jedynie wówczas, gdy takie porozumienie pozwala gwarantować skuteczną ochronę i samodzielność decyzji konsumentów.

3.4. Ponadto EKES uważa, że zmieniony wniosek powinien:

- a) zawierać przepisy umożliwiające konsumentowi bezpośrednie występowanie jako strona postępowania sądowego przeciwko producentowi w przypadku braku zgodności towarów z umową, jak jest to wymagane w przepisach wielu państw członkowskich;

⁽⁸⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 57.

- b) ujmować w przepisach kryterium trwałości, o co EKES wielokrotnie wnosił w swoich opiniach⁽⁹⁾;
- c) przewidywać maksymalny czas trwania naprawy⁽¹⁰⁾ zgodnie z dobrymi praktykami zawodowymi;
- d) zobowiązywać producentów, by utrzymywali odpowiednie zapasy części zamiennych przez średni okres życia produktu, jak ma to miejsce w wielu ustawodawstwach krajowych⁽¹¹⁾;
- e) włączyć inne gwarancje oferowane przez sprzedawcę towarów i usług (marka/producent/ubezpieczenie sprzętu itp.);
- f) włączyć do obowiązkowej treści oświadczenia gwarancyjnego szczegółowe informacje na temat odpłatnego lub nieodpłatnego charakteru, opłat i formy płatności;
- g) stanowić, że w przypadku przeniesienia własności towaru lub usługi oraz w normalnych warunkach użytkowania prawa wynikające z gwarancji są w całości przenoszone;
- h) przewidywać bezpośrednią i solidarną odpowiedzialność producenta i sprzedawcy wobec konsumenta, w przypadku gdy konsument wybiera naprawę lub wymianę towaru, bez uszczerbku dla przewidzianego w art. 16 prawa regresu i z zastrzeżeniem wezwania skierowanego uprzednio do sprzedawcy;
- i) przewidywać solidarną odpowiedzialność platform internetowych, z wyłączeniem podmiotów będących jedynie pośrednikami, w przypadku gdy konsument nabył towary za pośrednictwem platformy zakupowej (Marketplace), bez uszczerbku dla prawa regresu.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Artykuł 1

4.1.1. EKES zapytuje, jakie motywy uzasadniają przewidziane w ust. 4 wyłączenie dotyczące umów w sprawie sprzedaży towarów używanych nabytych w drodze aukcji, gdy konsumenci mają możliwość osobistego uczestniczenia w sprzedaży.

4.2. Artykuł 9

4.2.1. EKES przypomina swoje uwagi z poprzedniej opinii⁽¹²⁾, mając na uwadze, że ten wniosek i ograniczenie praw konsumentów, początkowo jedynie do prawa do naprawy lub wymiany, powoduje, że prawa konsumentów w niektórych państwach członkowskich są chronione w mniejszym stopniu niż w ramach obecnie obowiązujących przepisów.

4.2.2. Przepisy przewidziane w ust. 3 lit. b) i d) uzależniają też stosowanie tych przepisów od nieokreślonych pojęć. Termin „niemożliwe” zależy bowiem od uznania sprzedawcy, zatem wskazane byłoby zastąpić go wyrażeniem „niemożliwe ze względów technologicznych”.

4.3. Artykuł 10

4.3.1. EKES zaleca, by przewidziany w ust. 1 wyjątek podlegał takim samym warunkom, wymienionym już w punkcie 3.3.

4.4. Artykuł 11

4.4.1. EKES po raz kolejny stwierdza, że prawo do naprawy lub wymiany towaru jest ograniczone oceną sprzedawcy, czy w pewnej konkretnej i indywidualnej sytuacji, uwzględniając wszystkie okoliczności, wykonywanie jednego z tych praw nakłada na niego nieproporcjonalne koszty.

4.5. Artykuł 13

4.5.1. EKES uważa, że należy jaśniej określić powiązanie między przepisami dotyczącymi terminu 14 dni na zwrot towarów i na zwrot pieniędzy.

4.5.2. EKES stawia sobie pytanie, czy postanowienie zawarte w lit. d) tego artykułu stosuje się tylko do utraty i zniszczenia towarów, jak wydaje się, że powinno to mieć miejsce.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 57 (pkt 4.2.5.4).

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 57 (pkt 4.2.5.7).

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 57 (pkt 4.2.5.7).

⁽¹²⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2017, s. 57.

4.6. Artykuł 14

4.6.1. EKES wzywa do utrzymania dłuższego okresu gwarancji obowiązującego w niektórych państwach członkowskich, ponieważ w przeciwnym przypadku stanowiłoby to krok wstecz w odniesieniu do praw konsumentów w tych państwach członkowskich.

Bruksela, dnia 15 lutego 2018 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
